

2020 m. sausio 16 d., ketvirtadienis

P9_TA(2020)0012

Nigerija, ypač pastarojo metų teroristiniai išpuoliai**2020 m. sausio 16 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Nigerijos, ypač pastarojo meto teroristinių išpuolių (2020/2503(RSP))**

(2021/C 270/08)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas dėl Nigerijos, kurių naujausia priimta 2018 m. sausio 18 d. ⁽¹⁾,
- atsižvelgdamas į 2019 m. gruodžio 24 d. JT generalinio sekretoriaus atstovo spaudai pateiktą pareiškimą dėl Nigerijos,
- atsižvelgdamas į ES specialiojo pasiuntinio religijos ar tikėjimo laisvės propagavimo už ES ribų klausimais 2019 m. lapkričio 25 d. ataskaitą,
- atsižvelgdamas į JT specialiosios pranešėjos neteisminio, neatidėliotino ir savavališko mirties bausmės vykdymo klausimais 2019 m. rugsėjo 2 d. pasibaigusio vizito ataskaitą dėl jos vizito Nigerijoje,
- atsižvelgdamas į JT Saugumo Tarybos 2019 m. liepos 31 d. pranešimą spaudai dėl teroro aktų šiaurės rytų Nigerijoje,
- atsižvelgdamas į Komisijos pirmininko pavaduotojo ir vyriausiojo įgaliotinio atstovo spaudai 2018 m. liepos 29 d. pareiškimą dėl grupuotės „Boko Haram“ teroristinio išpuolio Borne (šiaurės rytų Nigerija),
- atsižvelgdamas į organizacijos „Human Rights Watch“ ataskaitą „World Report 2019“ dėl Nigerijos,
- atsižvelgdamas į Žmogaus teisių komiteto 2019 m. rugpjūčio 29 d. baigiamąsias pastabas dėl Nigerijos, paskelbtas neparengus jos antrosios periodinės ataskaitos,
- atsižvelgdamas į JT deklaraciją dėl visų formų netolerancijos ir diskriminacijos dėl religijos ar tikėjimo panaikinimo,
- atsižvelgdamas į 2013 m. ES religijos ar tikėjimo laisvės propagavimo ir apsaugos gaires,
- atsižvelgdamas į tai, kad Europos Parlamento 2005 m. Sacharovo premija už minties laisvę paskirta žmogaus teisių gynėjai Hauwai Ibrahim,
- atsižvelgdamas į 2019 m. Pasaulinio terorizmo indeksą,
- atsižvelgdamas į Vystymosi komiteto pirmininko laišką Komisijos pirmininko pavaduotojui ir vyriausiajam įgaliotiniui bei Komisijos nariui, atsakingam už krizių valdymą, dėl šiaurės rytų Nigerijoje varžomos humanitarinės veiklos,
- atsižvelgdamas į Nigerijos Federacinės Respublikos Konstituciją, ypač į jos IV skyriaus nuostatas dėl religijos laisvės apsaugos bei teisės į minties, sąžinės ir religijos laisvę,
- atsižvelgdamas į 1989 m. JT vaiko teisių konvenciją, kurią Nigerija ratifikavo 1991 m. balandžio mėn.,

⁽¹⁾ OL C 458, 2018 12 19, p. 43.

2020 m. sausio 16 d., ketvirtadienis

- atsižvelgdamas į 1979 m. JT konvenciją dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims,
 - atsižvelgdamas į Kotonu susitarimą,
 - atsižvelgdamas į Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 144 straipsnio 5 dalį ir 132 straipsnio 4 dalį,
- A. kadangi pastaraisiais metais Nigerijoje smarkiai pablogėjusi saugumo padėtis kelia rimtą grėsmę regioniniam ir tarptautiniam saugumui; kadangi žmogaus teisių pažeidimai ir masinis žudymas yra plačiai paplitę, ypač šalies šiaurės rytų regione; kadangi nuo 2009 m. sukilėlių grupuotė „Boko Haram“ yra nužudžiusi per 36 000 žmonių;
- B. kadangi šalis išgyvena 10-uosius regioninio ginkluoto konflikto metus; kadangi augant džihadistų grupuočių, pvz., „Boko Haram“ ir „Islamo valstybės Vakarų Afrikos provincijos“ (ISWAP), galiai ir įtakai, stiprėja smurtinis ekstremizmas ir ypač teroristinė veikla; kadangi nuo 2009 m. grupuotės „Boko Haram“ išpuoliai prieš Nigerijos policiją ir kariuomenę, politikus, mokyklas, religinius pastatus, viešas institucijas ir civilius darėsi vis sistemingesni; kadangi didžioji dauguma aukų yra musulmonai;
- C. kadangi Pasauliniame terorizmo indekse Nigerija tarp 163 šalių yra trečia po Irako ir Afganistano, taigi ji yra trečia nuo terorizmo labiausiai nukenčiančių šalių sąrašė;
- D. kadangi saugumo padėtį sunkina religinio ir etninio smurto eskalacija kai kuriuose šalies regionuose, įskaitant konfliktą Vidurio ruožo regione, kuriame daugiausia verčiamasi žemės ūkiu ir kuriame žemdirbiai bei klajokliai gyvulių auginčiai konfliktuoja dėl žemės ir vandens išteklių;
- E. kadangi manoma, kad šiuo metu ISWAP laiko dešimtis belaisvių, įskaitant krikščionių lyderius, saugumo pajėgų ir pagalbos darbuotojus;
- F. kadangi Nigerijos gyventojai, kurių skaičius didžiausias Afrikoje, yra beveik po lygiai pasidaliję į musulmonus ir krikščionis; kadangi šalies krikščionių bendruomenė yra didžiausia regione: šiaurės Nigerijoje gyvena beveik 30 mln. krikščionių; kadangi istoriškai išsigalėjusi daugiausia musulmoniškos šiaurės ir krikščioniškų pietų konkurencija nepaprastai sustiprėjo paplitus radikaliajam islamui;
- G. kadangi ISWAP prisiėmė atsakomybę už 11 žmonių egzekuciją, užfiksuotą 2019 m. gruodžio 26 d. paskelbtame vaizdo įrašė; kadangi, grupuotės teigimu, visi nužudytieji buvo krikščionys, o išpuolis surengtas siekiant atkeršyti už grupuotės „Islamo valstybė“ lyderio Abu Bakro al-Baghadi mirtį Sirijoje;
- H. kadangi šie nužudymai buvo dalis serijos teroristinių išpuolių, įskaitant 2019 m. gruodžio 24 d. išpuolį prieš krikščionių gyvenamą kaimą netoli Čiboko, kurio metu žuvo septyni kaimo gyventojai ir buvo pagrobta paauglė mergaitė, trijų civilių nužudymą 2019 m. gruodžio 23 d. šalia Biu ir septynių civilių nužudymą 2019 m. gruodžio 22 d. Nganzai;
- I. kadangi, pasak organizacijos „Humanitarian Aid Relief Trust“, nuo 2015 m. krikščionių, kurie buvo nužudyti džihadistų grupuočių arba gyvybės neteko dėl fulbių kovotojų vykdomos politikos „žemė arba kraujas“, skaičius siekia 6 000; kadangi šariato valstybėse krikščionys patiria nuolatinę diskriminaciją ir dažnai yra laikomi antrarūšiais piliečiais;
- J. kadangi, nors Prezidentas Muhammadu Buhari pasmerkė šiuos žudymus ir paragino gyventojus nesusipriešinti dėl religijos, šie išpuoliai vykdomi visiškai nesibaiminat bausmių, o iš jų vykdytojų retai pareikalaujama atsakomybės; kadangi organizacijos „Amnesty International“ ataskaita rodo, kad Nigerijos saugumo pajėgų veiksmai pražūtingų išpuolių prieš žemdirbių bendruomenes atžvilgiu būna sąmoningai aplaidūs;
- K. kadangi, remiantis organizacijos „Human Rights Watch“ pranešimais, Nigerijos kariuomenė, neretai remdamasi menkais įrodymais arba jų apskritai neturėdama, yra sulaikiusi daugiau nei 3 600 vaikų – pusę jų sudaro mergaitės – įtariamų dalyvavimu islamistinių ir nevalstybinių ginkluotų grupuočių veikloje; kadangi daug sulaikytųjų yra patyrę smurtą, įskaitant seksualinę prievartą, ir mirę sulaikymo vietoje nuo ligų, bado, dehidracijos arba šautinių žaizdų; kadangi kariuomenė sistemingai atsisako leisti apsilankyti sulaikymo įstaigose ir patikrinti, kokiomis sąlygomis laikomi vaikai;

2020 m. sausio 16 d., ketvirtadienis

- L. kadangi mergaičių ir moterų padėtis Nigerijoje ypač problemiška dėl išgalėjusios diskriminacinės praktikos, ribotų galimybių naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis ir mokytis, paplitusio moterų lyties organų žalojimo ir vaikų santuokų;
- M. kadangi Tarptautinis baudžiamasis teismas (TBT) yra pažymėjęs, jog esama pakankamo pagrindo manyti, kad grupuotė „Boko Haram“ ir Nigerijos saugumo pajėgos yra įvykdžiusios nusikaltimų žmoniškumui, apibrėžtų Romos statuto 7 straipsnyje, įskaitant žudymą ir persekiojimą; kadangi savo 2019 m. pirminio nagrinėjimo ataskaitoje TBT daro išvadą, kad, nepaisant daugybės veiksnių, kurių Nigerijos valdžios institucijos ėmėsi siekdamos užtikrinti baudžiamąjį įtariamų vykdytojų atsakomybę, panašu, jog tiriamoji ir baudžiamojo persekiojimo veikla, iki šiol vykdyta grupuotės „Boko Haram“ narių ir Nigerijos saugumo pajėgų atžvilgiu, yra ribotos apimties ir nepakankamai nuodugni;
- N. kadangi nuo 2015 m. vyriausybė kritikuojama dėl nepakankamo atsako į islamistų sukilėlių veiklą visoje šalyje; kadangi Nigerijos kariuomenė ir policija susiduria su daugybe saugumo grėsmių bei, kaip matyti, nepajėgia įveikti joms tenkančio krūvio ir spręsti saugumo krizių vienu metu;
- O. kadangi nuo tada, kai 2015 m. buvo sukurta Daugiašalė jungtinė specialiosios paskirties grupė, teroristines grupes ji išstūmė iš daugelio savo kontroliuojamų vietovių, tačiau regionas vis tiek lieka labai nestabilus; kadangi neseniai išvedus 1 200 Čado karių, šiaurės rytiniame regione tuo pat metu kilusi smurto banga pasėjo nerimą tarp gyventojų; kadangi baimindamiesi naujų džihadistų išpuolių, po šio išvedimo regioną paliko šimtai Nigerijos civilių, kurie buvo įsikūrę netoliese;
- P. kadangi ES, Vokietijos Federacinė Respublika ir Vakarų Afrikos valstybių ekonominė bendrija (ECOWAS) 2019 m. spalio mėn. inicijavo projektą „Taikos ir saugumo struktūra ir operacijos“ (*Peace and Security Architecture and Operations – EPSAO*); kadangi projektu siekiama stiprinti ECOWAS mechanizmus ir gebėjimą valdyti konfliktus bei teikti pagalbą pokonfliktinėje aplinkoje Vakarų Afrikoje;
- Q. kadangi, JT Humanitarinių reikalų koordinavimo biuro (OCHA) duomenimis, dėl padėties Nigerijoje kilo beprecedentė humanitarinė krizė, nulėmusi daugiau nei 2 mln. žmonių migraciją šiaurės rytiniame regione; kadangi, remiantis organizacijos „Human Rights Watch“ informacija, dauguma viduje perkeltų asmenų negali naudotis pagrindinėmis teisėmis į maistą, būstą, švietimą, sveikatos priežiūrą, apsaugą nuo smurto bei teise į judėjimo laisvę; kadangi ES skyrė 28,3 mln. EUR humanitarinei pagalbai šalyje finansuoti; kadangi humanitarinės pagalbos poreikiai šiomis lėšomis toli gražu neužtikrinami;
- R. kadangi, remiantis organizacijos „Human Rights Watch“ ataskaita „World Report 2019“ dėl Nigerijos, 2018 m. 35 000 viduje perkeltų asmenų sugrįžo į šiaurės rytines bendruomenes nepaisydami saugumo problemų ir galimybių užsitikrinti pagrindines reikmes, įskaitant maistą ir pastogę, nebuvimo;
- S. kadangi beveik pusė Nigerijos gyventojų gyvena ypač dideliame skurde; kadangi, remiantis skaičiavimais, daugiau nei 7 mln. Nigerijos gyventojų nedelsiant būtina gyvybiškai svarbi pagalba;
- T. kadangi tūkstančiai Nigerijos gyventojų rizikuoja savo gyvybe mėgindami migruoti į ES ir tikėdamiesi gyvenimo geresnėmis ekonominėmis, socialinėmis ir saugumo sąlygomis;
- U. kadangi pagrobis ir nužudžius keletą pagalbos darbuotojų, galimybės vykdyti humanitarinę veiklą šalyje tapo ribotos; kadangi 2019 m. buvo nužudyti aštuoni pagalbos darbuotojai, o nuo 2011 m. per konfliktą gyvybės iš viso neteko 26 pagalbos darbuotojai; kadangi pavojus dėl saugumo neretai yra kliūtis pristatyti pagalbą, o dėl to pasitraukė nemažai humanitarinės pagalbos organizacijų;
- V. be to, kadangi vyriausybė sustabdė keleto tarptautinės pagalbos agentūrų ir labdaros organizacijų veiklą teigdama, kad jos plauna pinigus islamistinėms grupuotėms; kadangi 2019 m. rugsėjo mėn. Nigerijos ginkluotosios pajėgos kreipėsi su prašymu be išpėjimo nutraukti tinklo „Akcija prieš badą“ ir organizacijos „Mercy Corps“ veiklą, o dėl to galimybės gauti pagalbą neteko 400 000 žmonių;
- W. kadangi pagal Kotonu susitarimo 8 straipsnį ES išsipareigoja palaikyti nuolatinį politinį dialogą su Nigerija žmogaus teisių ir demokratinių principų klausimais, įskaitant etninio, religinio ir rasinio diskriminavimo klausimus;

2020 m. sausio 16 d., ketvirtadienis

1. apgailestauja dėl šalyje vykstančių teroristinių išpuolių; pakartoja esąs susirūpinęs dėl Nigerijoje užsitęsusių krizės ir nepastovios saugumo padėties šiaurės rytuose bei griežtai smerkia nuolatinį žmogaus teisių, tarptautinės ir humanitarinės teisės pažeidinėjimą – nesvarbu, ar tai būtų daroma dėl religijos, ar etninės kilmės;
2. ypač smerkia pastaruoju metu sustiprėjusį smurtą prieš etnines ir religines bendruomenes, įskaitant išpuolius prieš religines institucijas ir tikinčiuosius;
3. reiškia užuojautą aukų šeimoms ir solidarizuojasi su Nigerijos žmonėmis, daugiau nei dešimtmetį kenčiančiais dėl terorizmo poveikio;
4. ragina Nigerijos valdžios institucijas užtikrinti, kad šalyje būtų gerbiamos žmogaus teisės, ir apsaugoti civilius gyventojus nuo terorizmo ir smurto; primygtinai ragina dėti šias pastangas visapusiškai gerbiant žmogaus teises ir teisinės valstybės principą, kaip numatyta pagal šalies tarptautinius įsipareigojimus;
5. laikosi nuomonės, kad bet koks žmonių žudymas ar etninis valymas yra barbariškas ir prilygsta nusikaltimui žmonijai; ragina Nigerijos vyriausybę esminių smurto priežasčių klausimą spręsti užtikrinant lygias teises visiems piliečiams ir priimant nediskriminacinio pobūdžio teisės aktus; šiuo požiūriu primygtinai ragina dar labiau puoselėti religijų dialogą ir taikų piliečių sambūvį nepriklausomai nuo jų religijos, palaikant ryšį su visomis susijusiomis suinteresuotosiomis šalimis, įskaitant Nigerijos religijų tarybą;
6. primena, kad konfliktai, terorizmas ir smurtas šalyje skaudžiausiai paveikia moteris ir vaikus; apgailestauja, kad teroristinės grupės vis dažniau verbuoja vaikus ir išnaudoja juos kaip vaikus karius arba savižudžius sprogdintojus;
7. reiškia ypač gilų susirūpinimą dėl pranešimų apie netinkamą elgesį su vaikais, laikomais kariuomenės objektuose; ragina Nigerijos valdžios institucijas leisti JT apsikalbėti savo kariuomenės sulaikymo vietose, pasirašyti oficialų perdavimo protokolą siekiant užtikrinti, kad kariuomenės sulaikyti vaikai būtų skubiai perduoti reikiamoms vaiko apsaugos tarnyboms, ir nebelaikyti vaikų kariuomenės objektuose; pažymi esąs tvirtai įsitikinęs, kad atsakomoji kova su terorizmu bei teisėsaugos sistema turėtų būti pritaikytos siekiant apsaugoti pažeidžiamiausių gyventojų, įskaitant vaikus, teises;
8. primena Nigerijos valdžios institucijoms jų pareigą apsaugoti vaiko teises ir užtikrinti apsaugą tiems, kurie nukentėjo nuo terorizmo ar konflikto metu, bei jais pasirūpinti – taip pat ir užtikrinant galimybes mokytis; be to, primena, kad švietimas ir ekonominės galimybės yra galingos priemonės siekiant kovoti su radikalizacija, ir ragina tarptautinius partnerius padėti užtikrinti prienamą, kokybišką švietimą – tai būtų dalis kovos su terorizmu regione strategijos;
9. reiškia gilų susirūpinimą dėl to, kad Nigerijos moterys ir toliau patiria diskriminaciją, smurtą, seksualinį išnaudojimą ir prievartavimus; ragina Nigeriją visapusiškai įgyvendinti Konvenciją dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims; ragina labiau remti plačiai paplitusios seksualinės prievartos ir smurto dėl lyties aukas, įskaitant psichologinės pagalbos teikimą;
10. pabrėžia, kad kova su nebaudžiamumu yra šalies stabilumo ir ilgalaikės taikos kūrimo pagrindas; todėl ragina Nigerijos valdžios institucijas nedelsiant atlikti nuodugnius ir skaidrius tyrimus, kad nusikaltėliai stotų prieš teismą ir prisiimtų atsakomybę; taip pat ragina imtis priemonių, reikalingų Nigerijos teismų sistemos pajėgumui ir nepriklausomumui pagerinti, nes taip būtų skatinama veiksmingai naudotis baudžiamąja justicija, siekiant kovoti su smurtu, terorizmu ir korupcija;
11. apgailestauja, kad sulėtėjo pažanga kovojant su grupuotėmis „Boko Haram“, ISWAP, taip pat vis dažnesniais ir žiauresniais savižudžių išpuoliais bei tiesioginiais išpuoliais prieš karines pozicijas; primena, kad Nigerijos Prezidento M. Buhari perrinkimą 2019 m. lėmė pažadas nugalėti „Boko Haram“ ir kitų teroristinių grupuočių propaguojamą smurtinį ekstremizmą, bei ragina Prezidentą įgyvendinti savo kampanijos pažadus;

2020 m. sausio 16 d., ketvirtadienis

12. remia ES ir ECOWAS vadovaujamo projekto „Taikos ir saugumo struktūra bei operacijos“ tikslus; ragina valstybes nares teikti tvirtą paramą, siekiant prisidėti prie pajėgumų ugdymo ir konflikto sprendimo Vakarų Afrikoje;
13. pakartoja remias regioninę Daugiašalę jungtinę specialiosios paskirties grupę ir teigiamai vertina jos pastangas siekiant veiksmingai kovoti su terorizmu bei atkurti stabilumą Čado ežero regione; primena, jog terorizmas neturi sienų, ir ragina regiono šalis toliau koordinuoti savo pastangas, kad visas regionas taptų saugus;
14. ragina toliau reformuoti Nigerijos saugumo sektorių, siekiant stiprinti nacionalinių ir regioninių subjektų pajėgumą kovoti su terorizmu; ragina Europos išorės veikslių tarnybą (EIVT) ir valstybes nares toliau teikti ES techninę pagalbą šioje srityje;
15. išpėja, kad žemdirbių ir gyvulių augintojų konfliktu neturėtų būti naudojama kaip priemonė neapykantai dėl religijos skleistai; ragina Nigerijos vyriausybę įgyvendinti nacionalinį gyvulių sektoriaus pertvarkos planą, pagal kurį būtų siekiama apsaugoti ir žemdirbių, ir klajoklių gyvulių augintojų interesus; mano, kad būtina imtis papildomų veikslių, pvz., stiprinti tarpininkavimo vykstant konfliktui, konfliktų sprendimo, susitaikymo ir taikos kūrimo mechanizmus;
16. pabrėžia, kad vystymasis, demokratija, žmogaus teisės, geras valdymas ir saugumas šalyje vienas nuo kito priklauso; laikosi nuomonės, kad, norint veiksmingai kovoti su terorizmu, vien karinių veikslių nepakanka; ragina Nigerijos vyriausybę parengti visapusišką strategiją, pagal kurią esminių terorizmo priežasčių klausimas būtų sprendžiamas ypatingą dėmesį skiriant prevenciniam požiūriui, siekiant užkirsti kelią teroristinės ideologijos patrauklumui, apriboti verbavimo ir radikalizacijos galimybes bei atkirsti jo finansavimą, taip pat remiant ir finansuojant pilietinės visuomenės organizacijų įgyvendinamas bendruomenėms skirtas programas;
17. ragina ES, Afrikos Sąjungą ir tarptautinę bendruomenę dėti daugiau pastangų siekiant paremti kovą su terorizmu Nigerijoje, taip pat teikti nenutrūkstamą politinę ir saugumo pagalbą šalyje bei visame regione;
18. yra nepaprastai susirūpinęs dėl saugumo padėties šalyje poveikio humanitarinės pagalbos ir paramos vystymuisi veiksmingumui; ragina ES toliau teikti humanitarinę pagalbą ir paramą vystymuisi ne tik Nigerijoje, bet ir visame regione; teigiamai vertina papildomus 50 mln. EUR, kuriuos 2019 m. ES pažadėjo skirti atkūrimui ir atsparumui Nigerijoje paremti;
19. pažymi, kad puikiai supranta, kokį spaudimą Nigerija ir jos kaimyninės šalys patiria dėl regioninės migracijos; ragina didinti paramą ir labiau koordinuoti paramos teikėjų veiklą Nigerijoje perkeltų asmenų labui, įskaitant papildomus tarptautinės bendruomenės finansinius išteklius; primena, kad skiriant lėšas vystymuisi neturėtų būti nukrypta nuo pradinio tikslo, kurio siekiama jas skiriant, t. y. panaikinti bet kokį skurdą;
20. smerkia visus išpuolius prieš humanitarinės pagalbos darbuotojus ar objektus ir ragina užtikrinti pagalbos darbuotojų saugumą bei saugią aplinką, kurioje humanitarinės organizacijos galėtų vykdyti savo esminį darbą;
21. reiškia didžiulį susirūpinimą dėl stiprėjančios klimato kaitos ir jos poveikio žmonių gyvybei ir pragyvenimui, ypač Vidurio ruožo regione; pakartoja, kad būtina rasti ilgalaikius gamtos išteklių apsaugos ir galimybės jais naudotis užtikrinimo sprendimus; primena, kad kova su kritine klimato padėtimi yra gyvybiškai svarbus ekonominio stabilumo ir taikos regione užtikrinimo komponentas;
22. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Europos išorės veikslių tarnybai, Komisijos pirmininkės pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai, Nigerijos prezidentui ir parlamentui, Afrikos Sąjungai, AKR ir ES jungtinei parlamentinei asamblėjai bei Panafrikos Parlamentui.